รูปแบบของคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา

ทวี ทิมขำ รวบรวมและเรียบเรียง

บทความนี้ผู้เรียบเรียงได้รวบรวมและเรียบเรียงจากการที่ได้เข้าร่วมประชุมคณบดีคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์แห่งประเทศ ครั้งที่ 2 ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 12-16 กันยายน 2519 และครั้งที่ 3 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 24-29 กรกฎาคม 2520 ซึ่งในการประชุมสัมมนาทั้ง 2 ครั้งนั้น ที่ได้มีการเสนอรูปแบบของคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา ให้ที่ประชุมสัมมนาได้พิจารณาอภิปราย ที่ประชุมสัมมนาได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวาง แต่ยังไม่ได้ข้อยุติที่ชัดเจนว่าจะนำไปปฏิบัติกันอย่างไร เพราะมีปัญหาในการเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะในระยะเปลี่ยนผ่าน ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำเนินโครงการเพื่อจัดตั้ง "คณะวิชาสามัญ" ขึ้นเป็นโครงการหนึ่ง โดยเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่น ตามโครงการนี้รัฐบาลญี่ปุ่นจะให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาของไทย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค โดยจะให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ เช่น การพัฒนาหลักสูตร การให้ทุนการศึกษาแก่อาจารย์ การให้ผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาเข้าไปช่วยเหลือในระยะต้น ๆ เป็นต้น ขณะนี้กรรมการกำลัง

ส่งโครงการดังกล่าว เพื่อเสนอต่อมหาวิทยาลัยฯ เพื่อจะดำเนินการต่อไป

จากโครงการดังกล่าว คาดว่าประมาณปีการศึกษา 2526 ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ และภาควิชาวิทยาศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ก็จะโอนไปเข้าสังกัดคณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ฉะนั้นคณะศึกษาศาสตร์ก็ควรที่จะขยายตัวในรูปแบบใหม่ทันที เพื่อให้รับสถานการณ์ใหม่และความเปลี่ยนแปลงใหม่

จากโครงการดังกล่าว คาดว่าประมาณปีการศึกษา 2526 ภาควิชาคหกรรมศาสตร์และภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มอ.ปัตตานี ก็จะโอนไปเข้าสังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฉะนั้นคณะศึกษาศาสตร์ก็ควรที่จะขยายตัวในรูปแบบใหม่ทันที เพื่อให้รับกับสถานการณ์ใหม่และความเปลี่ยนแปลงใหม่ ผู้เขียนใคร่ขอดำเนินเรื่องการจัดรูปแบบของคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา ตามลำดับดังนี้

1. ปัญหาและข้อจำกัดของการดำเนินงานคณะศึกษาศาสตร์แบบมีภาควิชา

จากการประชุมสัมมนาคณบดีคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ตามที่กล่าวแล้วข้างต้น พอที่จะสรุปปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ ของรูปแบบของคณะศึกษาศาสตร์ที่มีภาควิชา ดังนี้

1.1 ปัญหาในด้านหลักการ

วิชาที่สอนในคณะศึกษาศาสตร์ มีความแตกต่างจากวิชาที่สอนในคณะอื่นเป็นอันมาก ซึ่งวิชาที่จัดสอนในคณะศึกษาศาสตร์นั้น ส่วนใหญ่ต่างมุ่งไปสู่จุดหมายอันเดียวกัน คือการจัดการเรียนการสอน และธรรมชาติของวิชาการศึกษา ก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด จะแยกออกเป็นวิชาโดด ๆ ไม่ได้

1.2 ปัญหาด้านการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ

1.2.1. เป็นการจำกัดความรู้และความสามารถของอาจารย์ให้อยู่ในขอบข่ายของวิชาที่สอนอยู่ในภาควิชาเท่านั้น หมายความว่า ภาควิชานั้นเป็นกำแพงขวางกั้นความสามารถและความสนใจของอาจารย์ และอาจารย์ก็จะเลือกเพียงวิชาที่สอนอยู่เดิมเท่านั้น ความจริงแล้วอาจารย์แต่ละคนย่อมมีความรู้ความสามารถอยู่หลายด้าน แต่ก็ไม่ได้แสดงความรู้ความสามารถนั้นออกมาได้ทั้งหมด อาจารย์บางคนอาจมีความสามารถทำการสอนหรือทำกิจกรรมอย่างอื่น ๆ ได้ดีพอ ๆ กับการสอนหรือการทำงานในภาคของตน แต่อาจจะไม่ได้รับการยอมรับจากหัวหน้าภาควิชา

1.2.2 การทำงานแบบมีภาควิชา หัวหน้าภาควิชามักจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับงานธุรการ จึงอาจจะทำให้ความสนใจในเรื่องงานวิชาการของภาควิชาน้อยเกินไป

1.2.3 การส่งเสริมการจัดวิชาแบบ Integrated disciplines ทำได้ยาก เพราะบางวิชาหาภาควิชาลงไม่ได้ทั้ง ๆ ที่บางวิชาเหล่านั้นต้องจัดในลักษณะนี้ และการที่จะจัดสอนแบบ Interdiscip-

linary approach ก็ทำได้ยาก เพราะจะต้องดึงอาจารย์จากหลายภาควิชามาร่วมกันสอน คุณภาพทางวิชาการในลักษณะการรวมพลังถูกจำกัด แต่ถ้าไม่มีภาควิชาการจัดอาจารย์สอนเป็นทีมย่อมทำได้สะดวกเพราะปัญหาความเป็นเจ้าของไม่มี

1.2.4 บางภาควิชาไม่สามารถจะจัดโปรแกรมวิชาเอกได้ แต่จะต้องรับสอน service courses ให้แก่ภาควิชาอื่น ๆ ตลอด ความรู้สึกเป็นเจ้าของโปรแกรมไม่มี จึงขาดความคิดที่จะปรับปรุงโปรแกรมอื่น ๆ และภาควิชาเจ้าของโปรแกรมวิชาเอกก็มุ่งที่จะปรับปรุงเฉพาะวิชาในสังกัดของตัวเอง ละเลยวิชาพื้นฐานการจัดวิชาเข้าในโปรแกรมต่าง ๆ ก็มักจะถูกละเลย จึงทำให้โปรแกรมวิชาเอกขาดความสมดุลย์ แต่ถ้าไม่มีภาควิชาการรักษาผลประโยชน์ของภาคไม่มี ทุกคนมุ่งไปสู่วิชาการอย่างเดียว และการไม่มีภาควิชา จะทำให้อาจารย์ทำงานกันเป็นทีมทางวิชาการได้ง่ายขึ้น และจะมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมากขึ้น

1.2.5 การมีภาควิชาทำให้การเปิดโปรแกรมใหม่ทำได้ยาก เนื่องจากบางโปรแกรมจะต้องอาศัยกระบวนวิชาที่มีอยู่ในภาควิชาต่าง ๆ เข้ามาประกอบกัน หากเกิดความขัดแย้งกันขึ้น ก็ไม่สามารถจะเปิดโปรแกรมนั้น ๆ ได้

1.2.6 การมีภาควิชามักจะปรากฏว่า แต่ละวิชาก็จะมุ่งสร้างกระบวนวิชาขึ้นภายในภาคของตน จึงอาจจะทำให้เกิดการซ้ำซ้อนในกระบวนวิชาต่าง ๆ ที่จัดสอนในคณะอยู่เนือง ๆ

1.2.7 การไม่มีภาควิชาจะทำให้การเปิดโปรแกรมใหม่ได้ง่าย เพราะไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ แต่เป็นเจ้าของกับทุก ๆ คน อาจารย์ผู้ใดเห็นว่าคณะฯ ควรจะมีโปรแกรมใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ก็สร้างโปรแกรมใหม่ขึ้นได้ทันที วิชาการใหม่ ๆ ก็ขยายวงออกได้ง่าย แต่ถ้ามีภาควิชาก็จะเกิดมีข้อขัดแย้งกัน ทำให้เปิดไม่ได้เลยก็มี

1.3 ปัญหาด้านการบริหาร

1.3.1 การมีภาควิชา การใช้บุคลากรข้ามภาควิชา ทำได้ลำบากมาก ถ้าหากความสัมพันธ์ส่วนตัวของหัวหน้าภาควิชาไม่ดี หรือความสัมพันธ์ระหว่างคณบดี รองคณบดี กับหัวหน้าภาควิชาไม่ดีแล้ว การร่วมมือต่าง ๆ ที่จะใช้คนหลายภาควิชามาผนึกกำลังกันทำได้ยาก แต่เมื่อไม่มีภาควิชา อาจารย์แต่ละคนมีอิสระที่จะช่วยงานด้านอื่น ๆ ของคณะฯ ได้ เพราะเขาสามารถเข้าไปหางานตามหน่วยต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตใคร ความขัดแย้งจะมีน้อย

1.3.2 การมีภาควิชาในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า บางภาควิชาเป็นภาควิชาที่เล็ก บางภาควิชาก็ใหญ่โต มีสมาชิกมาก มีงานมาก สรุปแล้ว ภาควิชาต่าง ๆ มีปริมาณงานไม่เท่าเทียมกัน การกระจายงานเพื่อให้แต่ละคนได้ทำงานตามความสามารถ ความเท่าเทียมกันก็ทำได้ยาก จึงทำให้บางภาควิชาเกิดความสูญเปล่ามาก แต่ถ้าไม่มีภาควิชาแล้ว ปัญหานี้จะไม่เกิดขึ้น เพราะทุกคนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในหน่วยงานอื่น ๆ ได้ คณะฯ สามารถจัดภาระงานให้ได้ เช่น บางคนสามารถสอนวิชานอกภาคได้ บางคนช่วยงานวิจัยและวางแผน บางคนช่วยงานด้านกิจการนักศึกษา เพราะทุกคนสังกัดโดยตรงที่คณะฯ ไม่ได้สังกัดภาควิชา ความคล่องตัวในการดึงคนเข้าไปเสริมงานด้านอื่น ๆ ตามข้อ 1.3.1 ทำได้เต็มที่

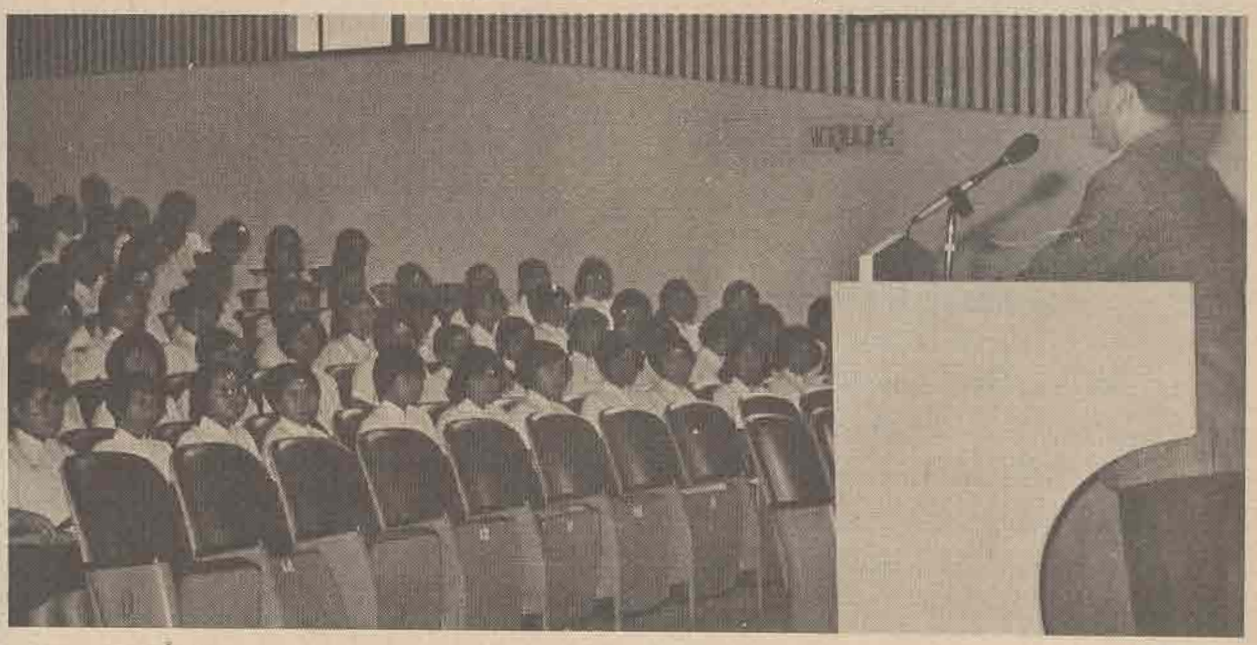

1.3.3 การพิจารณาความดีความชอบตามระบบภาควิชาจะเสียความเป็นธรรมมาก ทั้งนี้เพราะความดีความชอบ ขึ้นอยู่กับปริมาณงานและคุณภาพของงาน แต่ปริมาณงานถูกผูกขาดที่ภาควิชา ใครสังกัดอยู่ภาควิชาเล็ก ก็ย่อมมีโอกาสทำงานได้น้อย ทั้งที่ความสามารถสูง จึงทำให้ภาควิชาใหญ่ได้รับการพิจารณาเงินเดือนสองขั้นมากกว่า

1.3.4 การมีภาควิชาก็เป็นการแบ่งคน **ความรู้สึกเป็นคนละพวก**เกิดขึ้นได้ง่าย ความรู้สึกในภาคนิยมจะสูง เหตุอันนี้จะทำให้ความรู้สึกในคณะฯ นิยมลดลง การรักษาผลประโยชน์ของภาคจะมาเกี่ยวข้องกับงานต่าง ๆ ความสามัคคีในหมู่คณะมีโอกาสเสื่อมลงได้เร็ว แต่ถ้าไม่มีภาควิชา แต่ละคนจะมีความรู้สึกพุ่งไปสู่คณะฯ การแบ่งพรรคแบ่งพวก หรือการสร้างอาณาจักรก็จะไม่มี จะมีก็แต่อาณาจักรเดียว คือคณะฯ

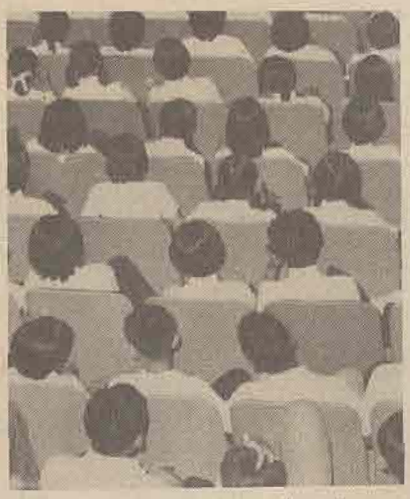

1.3.5 การมีภาควิชาจะทำให้การจัดอาจารย์เข้าภาควิชาทำได้ยาก ถ้ามองในลักษณะของความเหมาะสม เพราะอาจารย์ที่มาทำการสอนในคณะฯ ก็เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษามาจากสถาบันต่าง ๆ มากมาย แต่ละคนได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีและมีความสามารถในหลาย ๆ ทาง และสามารถจะทำงานได้ในหลายภาควิชา แต่เวลาจัดเข้าภาคก็ถูกจัดให้เข้าเพียงภาควิชาเดียว ปัญหานี้จะไม่เกิดขึ้นถ้าคณะฯ จัดรูปแบบไม่มีภาควิชา เพราะคณะฯ จะได้จัดทำทำเนียบสายงานวิชาการไว้ ใครสามารถลงไปสายไหนได้ก็ให้ขึ้นทะเบียนไว้

1.3.6 การสรรหาหัวหน้าภาควิชาที่มีความรอบรู้หลาย ๆ ด้านทำได้ยาก จึงปรากฏว่าถ้าหัวหน้าภาควิชามีประสบการณ์น้อย ก็มักจะทำให้การบริหารงานของภาควิชาประสบปัญหาอยู่เสมอและเป็นผลทำให้เกิดปัญหาต่อทางคณะฯ ด้วย แต่ถ้าจัดในรูปของการไม่มีภาควิชา ก็ไม่จำเป็นต้องมีหัวหน้าภาควิชา แต่จะมีผู้นำโปรแกรม ถึงแม้ผู้นำโปรแกรมจะมีความรู้ในวิชาการเพียงอย่างเดียว ก็ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด เพราะผู้นำโปรแกรมไม่ได้รับผิดชอบงานบริหาร อนึ่ง การเลือกคนที่เป็นผู้นำโปรแกรมก็ทำได้ง่ายและเหมาะสมจริง ๆ เพราะคำว่า**โปรแกรม** จะระบุความรู้ความสามารถทางวิชาการ บอกลักษณะคนที่จะมาเป็นผู้นำโปรแกรมอยู่แล้วว่า จะต้องเด่นทางวิชาการสาขานั้นจริง ๆ

1.3.7 งานฝึกอบรมครูประจำการที่แล้ว ๆ มา ภาควิชามักจะจำกัดอยู่เฉพาะวิชาในภาคของตน จึงทำให้ครูมองเห็นกระบวนการการศึกษาเพียงส่วนเดียว การไม่มีภาควิชาเราสามารถจัดในรูป "การพัฒนาระบบการเรียนการสอน" หรือ "การพัฒนาการเรียนการสอนที่เป็นระบบ" ซึ่งไปเกี่ยวข้องกับทุก ๆ อย่างและต้องใช้คนจากหลาย ๆ ภาควิชา ถ้าไม่มีภาควิชาก็จัดการได้ง่าย การจัดโปรแกรมดี ๆ โปรแกรมใหม่ ๆ ก็จะเกิดขึ้น การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทำได้เต็มที่ ใคร ๆ ก็เสนอโปรแกรมใหม่ได้

1.3.8 การมีภาควิชาทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากว่าบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ มักจะถูกจำกัดไว้ใช้เฉพาะในภาคที่เป็นเจ้าของเท่านั้น แต่ถ้าไม่มีภาควิชา จะประหยัดค่าใช้จ่ายลงได้มาก เพราะจะเป็นการดึง เอาทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ มารวม ณ จุดเดียวกัน แล้วให้ทุกคนมีสิทธิในการใช้สอยได้เท่าเทียมกัน

2. รูปแบบของคณะศึกษาศาสตร์ที่ไม่มีภาควิชา

จากปัญหาและข้อจำกัดของการบริหารงานในคณะศึกษาศาสตร์แบบมีภาควิชาตามที่กล่าวมาแล้ว จึงเห็นสมควรให้จัดรูปแบบของคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา ซึ่งในตอนนี้ใคร่จะขอเพิ่มเติมส่วนดีของการจัดคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา ดังต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับงานสอน

จะทำให้คุณภาพของการสอนดีขึ้น การจัดรายวิชาทำได้ง่าย มีเนื้อหาตรงตามสภาพที่เป็นจริง ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ครู การจัดโปรแกรมใหม่ ๆ ทำได้รวดเร็ว สะดวก การจัดอาจารย์เข้าสอนแบบสหวิทยาการ ทำได้อย่างเต็มที่ คุณภาพของบัณฑิตทางครูหรือนักการศึกษา จะแข็งแกร่งขึ้น

2. เกี่ยวกับงานด้านวิจัย

สามารถทำได้กว้างขวางเพราะทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย จุดมุ่งหมายข้อหนึ่งของคณะศึกษาศาสตร์ก็คือ การส่งเสริมการวิจัย ถ้าไม่มีภาควิชา ก็จะสามารถระดมกำลังอาจารย์ มาทำงานด้านนี้ได้ดีและมากขึ้น

3. เกี่ยวกับงานด้านบริการชุมชน

สามารถทำได้กว้างขวางและได้ผลดี เพราะอาศัยอาจารย์ที่มีความรู้หลายด้านมาร่วมกันสร้างโปรแกรมฝึกอบรมครูประจำการให้มีความรู้หัสนคติ

และทักษะครบทุกด้าน

4. เกี่ยวกับการบริหารบุคลากร

การบริหารบุคลากรจะมีความคล่องตัว และการพัฒนาบุคลากรก็สามารถทำได้ง่าย

5. เกี่ยวกับความสูญเปล่าทางการศึกษา

ความสูญเปล่าในด้านวัสดุ ครุภัณฑ์และอัตรากำลัง จะลดน้อยลง

4. องค์ประกอบที่จะทำให้การจัดคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชาได้ผลดี

ในการจัดคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชานั้น จำเป็นจะต้องอาศัยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยฯ จะต้องเป็นระบบ Interdisciplinary System คือแต่ละคณะฯ เปิดสอนวิชาที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน มีการลงทะเบียนข้ามคณะฯ กันได้

2. ผู้บริหารงานคณะฯ ได้แก่ คณบดี รองคณบดี จะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง และมีประสิทธิภาพในการทำงาน

3. อาจารย์แต่ละคนจะต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง

4. การวิจัยจะต้องได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง

5. การบริการชุมชนจะต้องได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง

6. การกระจายงานและภาระงานจะต้องใกล้เคียงกัน

7. พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยฯ จะต้องยอมรับให้ผู้นำโปรแกรมมีฐานะเทียบเท่าหัวหน้าภาควิชา

8. จะต้องได้รับการสนับสนุนจากที่ประชุมคณบดีและสภามหาวิทยาลัยฯ หรือทบวงมหาวิทยาลัย ในอันที่จะให้มีการแบ่งส่วนราชการในคณะศึกษาศาสตร์เสียใหม่

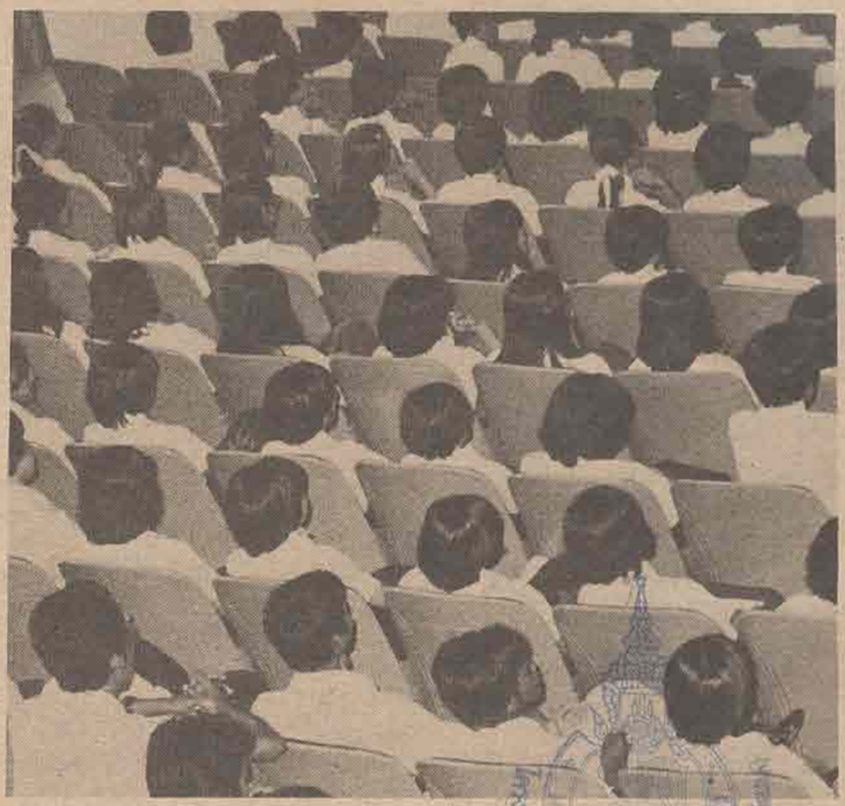

ตามภาพแสดงรูปแบบของคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา จะแบ่งงานในคณะศึกษาศาสตร์ออกเป็น 5 ฝ่ายคือ

1. สำนักงานเลขานุการคณะฯ
2. ฝ่ายวางแผนและพัฒนา (มีผู้ช่วยคณบดี)
3. ฝ่ายวิชาการ (มีผู้ช่วยคณบดี)
4. ฝ่ายสวัสดิการ (มีผู้ช่วยคณบดี)
5. ฝ่ายกิจการนักศึกษา (มีผู้ช่วยคณบดี)

โปรแกรมวิชาเอก-โท ที่จะจัดขึ้น มีอยู่ 10 โปรแกรม คือ

1. โปรแกรมวิชาเอก-โทการบริหารการศึกษา
2. โปรแกรมวิชาเอก-โทจิตวิทยาและการแนะแนว
3. โปรแกรมวิชาเอก-โทการศึกษาชนบท
4. โปรแกรมวิชาเอก-โทเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. โปรแกรมวิชาเอก-โทประถมศึกษา
6. โปรแกรมวิชาเอก-โทการวัดผลการศึกษา
7. โปรแกรมวิชาเอก-โทหลักสูตรและการสอน
8. โปรแกรมวิชาเอก-โทพลศึกษา
9. โปรแกรมวิชาเอก-โทสุขศึกษา
10. โปรแกรมวิชาเอก-โทการฝึกหัดครู

กรรมการต่าง ๆ ก็มีอยู่ 5 คณะ คือ

1. กรรมการประจำคณะฯ
2. กรรมการวิชาการประจำคณะฯ
3. กรรมการวิจัยประจำคณะฯ
4. กรรมการประจำโปรแกรม
5. กรรมการเฉพาะกิจ

5. หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร

1. คณบดี

- บริหารงานทั่วไป

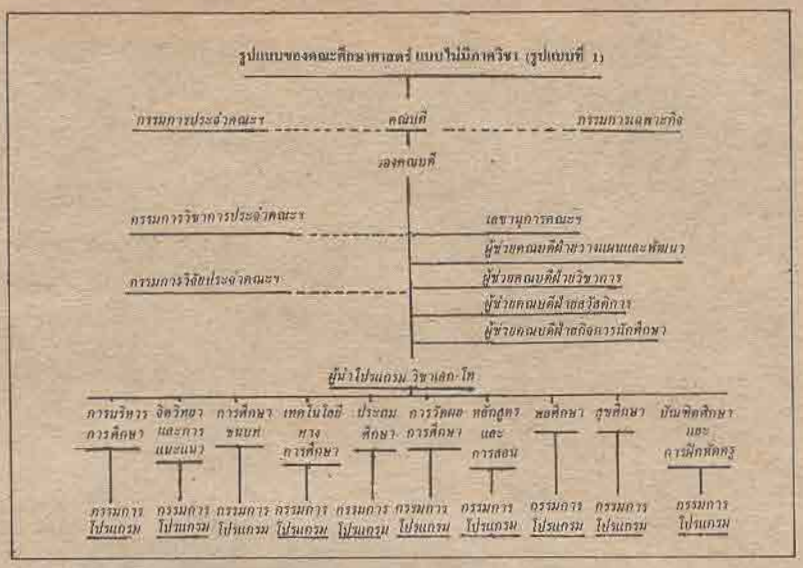

- บริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้
- ประสานงานและดำเนินงานระหว่างผู้ช่วยคณบดีทุกฝ่าย

ซึ่งในการปฏิบัติงานของคณบดีจะมีคณะกรรมการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา อยู่ 4 ชุด คือ

1. กรรมการประจำคณะฯ
2. กรรมการเฉพาะกิจ
3. กรรมการวิชาการประจำคณะฯ
4. กรรมการวิจัยประจำคณะฯ

2. กรรมการประจำคณะฯ

ประกอบด้วยผู้ช่วยคณบดีทุกฝ่ายเป็นกรรมการ และมีผู้นำโปรแกรมทุกโปรแกรม เป็นกรรมการ รองคณบดี เป็นกรรมการ และมีเลขานุการคณะฯ เป็นกรรมการและเลขานุการกรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่ให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่คณบดี ซึ่งคณบดีเป็นประธานกรรมการในกรรมการชุดนี้

3. กรรมการเฉพาะกิจ

กรรมการชุดนี้จะได้รับแต่งตั้งเป็นครั้งคราวเพื่อดำเนินการ หรือพิจารณาปัญหาใดปัญหาหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะ เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว กรรมการชุดนี้ก็จะหมดหน้าที่ไป กรรมการชุดนี้อาจจะเลือกมาจากอาจารย์จำนวนหนึ่ง ซึ่งจะมีจำนวนเท่าไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับงานหรือปัญหาที่จะต้องแก้ไข

4. รองคณบดี

ทำหน้าที่แทนคณบดีและปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามที่คณบดีมอบหมายและทำหน้าที่ประธานกรรมการวิชาการประจำคณะฯ

5. เลขานุการคณะฯ

งานจัดทำบัญชีและงบประมาณ, งานสารบรรณ, การเจ้าหน้าที่, อาคารสถานที่, การเงิน, พัสดุและยานพาหนะ, การตรวจสอบภายใน, การประชาสัมพันธ์, กิจการห้องสมุด, งานอื่น ๆ ที่ไม่อยู่ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง,

6. กรรมการวิชาการประจำคณะฯ

กรรมการชุดนี้มีรองคณบดีเป็นประธานกรรมการ และคณะกรรมการประกอบด้วยอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งตามความจำเป็น และมีผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการเป็นกรรมการและเลขานุการ กรรมการชุดนี้มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่คณบดีในเรื่องงานวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรของโปรแกรมต่าง ๆ

7. กรรมการวิจัยประจำคณะฯ

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการเป็นประธานกรรมการ และมีคณะกรรมการประกอบด้วยอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งตามความจำเป็น และมีเลขานุการคนหนึ่งซึ่งได้รับเลือกจากคณะกรรมการชุดนี้ กรรมการชุดนี้ทำหน้าที่ติดต่อหาทุนวิจัยจากองค์การหรือแหล่งการเงินอื่น ๆ มาเป็นทุนในการดำเนินการวิจัย และทำหน้าที่วิจัยเรื่องต่าง ๆ ให้กับคณะศึกษาศาสตร์

8. ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

ทำหน้าที่วางแผนงานของคณะศึกษาศาสตร์เป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ หรือโปรแกรมต่าง ๆ

9. ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ

ทำหน้าที่ประธานกรรมการวิจัยประจำคณะฯ และมีหน้าที่ดังนี้

พัฒนาหลักสูตรและควบคุมมาตรฐานการศึกษา, งานระเบียบนักศึกษา, การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้นักศึกษา, การจัดอาจารย์เข้าสอนในแต่ละกระบวนวิชา ซึ่งจะต้องประสานงานกับผู้นำโปรแกรมต่าง ๆ, การควบคุมและการประสานงานโปรแกรมวิชาเอก, การจัดและนิเทศการฝึกสอนหรือฝึกงานของนักศึกษา,

การทำงานของผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ จะมีคณะกรรมการวิชาการประจำคณะฯ ซึ่งประกอบด้วยผู้นำโปรแกรมวิชาเอก และรองคณบดี เป็นผู้ให้คำปรึกษา

10. ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

งานทะเบียนและประวัตินักศึกษา, กิจกรรมนักศึกษา, วินัยนักศึกษา, การแนะแนวการศึกษา, ทุนการศึกษา, การบริการจัดหางานให้แก่นักศึกษา,

สมาคมศิษย์เก่า, ประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ

11. ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายสวัสดิการ

มีหน้าที่จัดสวัสดิการให้เกิดผลดีแก่อาจารย์และนักศึกษา ตลอดจนข้าราชการและคนงานของคณะฯ และยังมีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา คือ ที่ปรึกษาของชุมชน, การบรรยายพิเศษ, การฝึกอบรม, ศูนย์บริการชุมชน, ประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ

12. ผู้นำโปรแกรม

ทำหน้าที่ประสานงานและดำเนินงานในแต่ละโปรแกรมวิชาเอก จะจัดทำในรูปกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ทุกคนที่สอนในวิชาเอกนั้น ๆ แต่ละโปรแกรมวิชาเอกจะมีหน้าที่พัฒนาหลักสูตร รักษามาตรฐานการศึกษาของวิชาเอก และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในวิชาเอกนั้น ๆ

ผู้นำโปรแกรมบัณฑิตศึกษาและการฝึกหัดครู

พัฒนาหลักสูตรและควบคุมมาตรฐานการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี, งานระเบียบนักศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี, ประสานงานระหว่างบัณฑิตวิทยาลัยกับโปรแกรมการศึกษา, การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี, การจัดอาจารย์เข้าสอนในแต่ละกระบวนวิชาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี, การควบคุมและประสานงานในแต่ละโปรแกรมการศึกษา, การควบคุมการฝึกงานทางวิชาการของนักศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี, การควบคุมงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี, หมายเหตุ แต่ละโปรแกรมจะมีกรรมการประจำโปรแกรมเป็นที่ปรึกษา

6. ลักษณะการบริหารงานในคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารงานในคณะศึกษาศาสตร์มาเป็นรูปแบบที่ไม่มีภาควิชา การบริหารงานก็จำเป็นต้องเปลี่ยนจากรูปแบบเดิม ซึ่งพอจะแยกกล่าวเป็น 4 เรื่อง คือ

1. การจัดอาจารย์เข้าทำงาน

ตามรูปแบบของการบริหารงานของคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา อาจารย์ทุกคนในคณะฯ เป็นอาจารย์สังกัดหน่วยเดียวกัน อาจารย์ทุกคนมีโอกาสทำงานได้ตามความถนัด ตามความสามารถ หรือตามความสนใจของตน โดยจะเลือกทำงานในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือหลาย ๆ ฝ่ายก็ได้ และการที่จะให้อาจารย์ได้ทำงานให้เป็นสัดส่วนทัดเทียมกันนั้น คณะฯ อาจจะคำนวณหาปริมาณงานเฉลี่ยไว้ว่าอาจารย์แต่ละคนจะต้องทำงานคนละเท่าไร เพื่ออาจารย์แต่ละคนจะได้ทำงานไม่ต่ำกว่าปริมาณที่ได้เฉลี่ยไว้

2. การพิจารณาผลการปฏิบัติงานของอาจารย์

1. ให้แต่ละฝ่ายหรือแต่ละโปรแกรมเสนอผลการปฏิบัติงานของอาจารย์แต่ละคนที่ได้มีส่วนร่วมในแต่ละฝ่ายหรือแต่ละโปรแกรม

2. ให้อาจารย์ทุกคนเสนอผลงานของตนเองที่ได้ปฏิบัติในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ หากจะมีการพิจารณาผลการปฏิบัติงานเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปีแล้ว คณบดีอาจจะแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาในเรื่องนี้โดยเฉพาะ เพื่อกลั่นกรองให้ผลของการพิจารณามีความเป็นธรรมมากที่สุด

3. การจัดกลุ่มอาจารย์

เพื่อให้เป็นการสะดวกในการดำเนินงานทางด้านวิชาการตามรูปแบบของคณะศึกษาศาสตร์ใหม่ อาจจะแบ่งอาจารย์ออกเป็นสายวิชาต่าง ๆ ดังนี้

1. วิชาที่เป็นพื้นฐานร่วมกัน
2. ระเบียบวิธีสอนวิชาเฉพาะ
3. วิชาเอก
4. วิชาโท
5. วิชาการศึกษาอื่น ๆ

ซึ่งการแบ่งกลุ่มอาจารย์จะทำได้โดยการให้อาจารย์สมัครสอน หรือแสดงความสนใจที่จะปฏิบัติงานในสายวิชาต่าง ๆ

4. งานพัฒนาอาจารย์

อาจารย์เป็นกำลังสำคัญยิ่งในการดำเนินงานของคณะฯ ในทุกรูปแบบ การจะพัฒนาอาจารย์ให้ได้ผล จำเป็นต้องพิจารณาถึงความขาดแคลนอาจารย์ในแต่ละสายวิชา สายวิชาใดที่มีอาจารย์ไม่เพียงพอ ก็เร่งดำเนินการพัฒนาอาจารย์ที่มีอยู่แล้ว หรือบรรจุอาจารย์ใหม่ให้ตรงกับสายวิชานั้น ๆ ในขณะเดียวกันก็ควรเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้เลือกสอนหรือเปลี่ยนสายวิชาได้ ถ้าอาจารย์ผู้นั้นสามารถสอนหรือปฏิบัติงานในสายวิชาใหม่อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งกว่างานเก่าที่เคยปฏิบัติมา

รูปแบบของคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา (รูปแบบที่ 2)

รูปแบบนี้เสนอโดยรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ นิยมค้า (อดีตคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) อาจารย์ประสิทธิ์ ม้าลำพอง และ ดร. สงัด อุทรานนท์ (อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) เมื่อคราวประชุมสัมมนาคณบดีคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ ครั้งที่ 2 และ 3 ตามที่กล่าวแล้วในตอนต้น

ตามรูปแบบนี้จะประกอบด้วยส่วนงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. คณบดี
2. กรรมการคณะฯ
3. กรรมการเฉพาะกิจ
4. รองคณบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

5. รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

6. รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

7. รองคณบดีฝ่ายวิจัย พัฒนาและส่งเสริมการศึกษา

8. รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

9. สำนักงานเลขานุการคณะ

10. โปรแกรมการสอน

11. หน่วยนิเทศการสอนและการฝึกงาน

12. คณะอาจารย์แยกตามสายวิชา

1. หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร

1. คณบดี

บริหารราชการทั่วไป, บริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้, ประสานงานการดำเนินงานระหว่างรองคณบดีทุกฝ่าย

การปฏิบัติงานของคณบดี จะมีคณะกรรมการให้คำแนะนำปรึกษา 2 ชุด คือ

(1.) คณะกรรมการประจำคณะฯ ประกอบด้วยรองคณบดีทุกฝ่ายเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และมีตัวแทนที่ได้รับการคัดเลือกจากอาจารย์ทั่วไปเป็นกรรมการ ตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ กรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่ให้คำแนะนำ หรือคำปรึกษาแก่คณบดีในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในคณะฯ

(2.) คณะกรรมการเฉพาะกิจ ประกอบด้วยรองคณบดี และอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ มีจำนวนแล้วแต่ความเหมาะสม กรรมการชุดนี้ได้รับการแต่งตั้งเป็นครั้งคราว เพื่อให้ดำเนินการหรือพิจารณาปัญหาใดปัญหาหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะ เมื่อดำเนินงานสิ้นสุดลงแล้ว คณะกรรมการชุดนี้ก็หมดหน้าที่ไป

2. รองคณบดีฝ่ายกิจการทั่วไป

งานจัดทำบัญชีและงบประมาณ, งานสารบรรณ, การเจ้าหน้าที่, อาคารสถานที่, การเงิน, พัสดุและยานพาหนะ, การตรวจสอบภายใน, การประชาสัมพันธ์, กิจการห้องสมุด, ศูนย์บริการทางวิชาการ เช่นศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, งานอื่น ๆ ซึ่งไม่อยู่ในฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยเฉพาะ

3. รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

พัฒนาหลักสูตรและควบคุมมาตรฐานการศึกษาในระดับปริญญาตรี, งานระเบียนนักศึกษาปริญญาตรี, การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี, การจัดอาจารย์เข้าสอนในแต่ละกระบวนวิชาในระดับปริญญาตรี, การควบคุมและประสานงานโปรแกรมวิชาเอก, การจัดและนิเทศการฝึกสอนและฝึกงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

การปฏิบัติงานของรองคณบดีฝ่ายวิชาการจะมีคณะกรรมการให้คำแนะนำปรึกษา 1 ชุด เรียกว่า "คณะกรรมการวิชาการ" ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำโปรแกรมวิชาเอกทุกโปรแกรมและผู้อำนวยการฝึกสอน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และอาจมีอาจารย์คนอื่น ๆ เป็นกรรมการได้อีกตามที่เห็นสมควร กรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่ให้คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษาแก่รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ในเรื่องการดำเนินงานและควบคุมคุณภาพทางวิชาการในระดับปริญญาตรี

งานหลักที่สำคัญซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารงานของรองคณบดีฝ่ายวิชาการแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) **งานโปรแกรมวิชาเอก** แต่ละโปรแกรมวิชาเอก มีหัวหน้าทำหน้าที่ประสานงาน เรียกว่า "ผู้นำโปรแกรมวิชาเอก" การดำเนินงานในแต่ละโปรแกรมวิชาเอก จะทำในรูปคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ทุกคนที่สอนในวิชาเอกนั้น ๆ แต่ละโปรแกรมวิชาเอกจะมีหน้าที่พัฒนาหลักสูตรรักษามาตรฐานการศึกษาของวิชาเอก และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในวิชาเอกนั้น ๆ

(2) **งานนิเทศการฝึกสอนและการฝึกงาน** มีหัวหน้าหน่วยงานเรียกว่า "ผู้อำนวยการฝึกสอนและฝึกงาน" มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานการฝึกสอนและฝึกงาน อาจารย์ผู้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์การฝึกสอนและฝึกงาน จะมาจากโปรแกรมวิชาเอกต่าง ๆ ที่มีนักศึกษาออกฝึกสอนหรือฝึกงาน

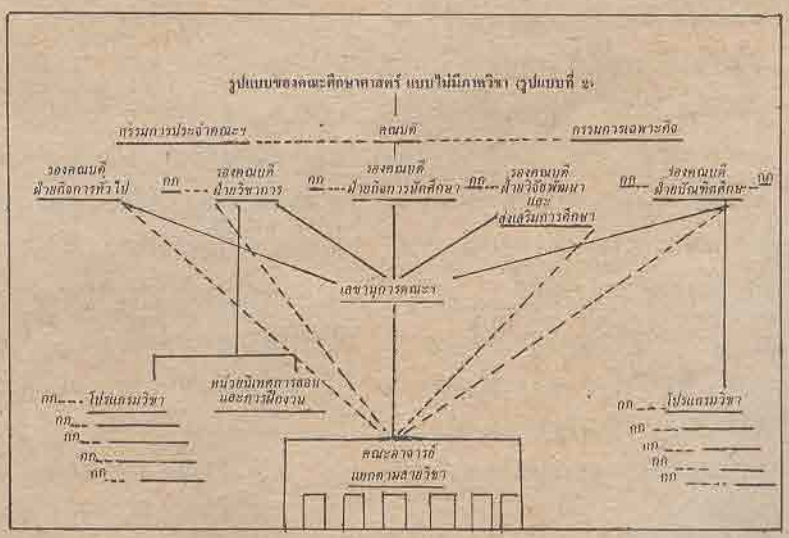

การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการฝึกสอนและฝึกงาน จะมีกรรมการชุดหนึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือให้คำแนะนำแก่ผู้อำนวยการฝึกสอนและฝึกงาน ในการเลือกโรงเรียน หรือสถานศึกษา เพื่อส่งนักศึกษาออกไปฝึกสอนและฝึกงาน

4. รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

งานทะเบียนประวัตินักศึกษา, งานกิจการนักศึกษา, วินัยนักศึกษา, กิจกรรมนักศึกษาทั้งภายในและภายนอก-สมาคมศิษย์เก่า, การแนะแนวการศึกษา, ทุนการศึกษา, การบริการจัดหางานให้นักศึกษา,

การปฏิบัติงานของรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา จะมีคณะกรรมการชุดหนึ่งให้คำแนะนำหรือคำปรึกษา เรียกว่า "คณะกรรมการกิจการนักศึกษา" คณะกรรมการชุดนี้จะมีหน้าที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในกิจการที่เกี่ยวกับนักศึกษาทุกประเภท

5. รองคณบดีฝ่ายวิจัย พัฒนา และส่งเสริมการศึกษา

1. งานวิจัยและวางแผน

การวิจัยเพื่อพัฒนาสถาบัน, การวิจัยตามโครงการอื่น ๆ, การวิจัยติดตามผลการทำงานของนักศึกษา, ศูนย์รวมข้อมูลสถิติต่าง ๆ ของคณะฯ, การวางแผนเพื่อพัฒนาสถาบัน,

2. งานส่งเสริมการศึกษา

ที่ปรึกษาของชุมชน, การฝึกอบรม, ศูนย์บริการชุมชน, การบรรยายพิเศษ.

การปฏิบัติงานของรองคณบดีฝ่ายวิจัย พัฒนาและส่งเสริมการศึกษา จะมีกรรมการคอยให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาอยู่ 2 ชุด คือ

(1) คณะกรรมการวิจัยและวางแผน มีหน้าที่ให้คำแนะนำคำปรึกษาในด้านงานวิจัย วางแผนและข้อมูลสถิติทุกประเภท

(2) คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา มีหน้าที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่รองคณบดีฝ่ายวิจัยพัฒนา และส่งเสริมการศึกษา ในด้านที่เกี่ยวกับการบริการชุมชนโดยทั่ว ๆ ไป

6. รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

พัฒนาหลักสูตรและควบคุมมาตรฐานการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี, งานระเบียนนักศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี, ประสานงานระหว่างบัณฑิตวิทยาลัยกับโปรแกรมการศึกษา, จัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี, การจัดอาจารย์เข้าสอนในแต่ละกระบวนวิชาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี, การควบคุมและประสานงานในแต่ละโปรแกรมการศึกษา, การควบคุมการฝึกหัดทางวิชาการของนักศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี, การควบคุมงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี,

การปฏิบัติงานของรองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา จะมีคณะกรรมการชุดหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา" ทำหน้าที่ให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาแก่รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา เกี่ยวกับกิจการที่เกี่ยวกับการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีทุกขนิด

2. ลักษณะการบริหารงานในคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารงานในคณะศึกษาศาสตร์ จากแบบที่มีภาควิชา เป็นแบบไม่มีภาควิชา ก็ย่อมทำให้ลักษณะการบริหารงานต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปด้วย ในที่นี้จะขอเสนอแนวความคิดในด้านการบริหารงานในคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา

เพียง 4 เรื่อง คือ

1. การจัดอาจารย์เข้าทำงาน

2. การพิจารณาผลการปฏิบัติงานของอาจารย์

3. การแบ่งกลุ่มอาจารย์

4. การพัฒนาอาจารย์

1. การจัดอาจารย์เข้าทำงาน ตามลักษณะการบริหารงานในคณะศึกษาศาสตร์แบบไม่มีภาควิชา คือ อาจารย์ทุกคนในคณะศึกษาศาสตร์เป็นอาจารย์ "สังกัดคณะเดียวกัน" ทุกคนมีโอกาสทำงานตามความถนัด ความสามารถหรือตามความสนใจของตน โดยอาจจะเลือกทำงานในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือหลาย ๆ ฝ่ายก็ได้ คือ

(1) ฝ่ายการสอนในระดับปริญญาตรี

(2) ฝ่ายกิจการนักศึกษา

(3) ฝ่ายวิจัย วางแผน และบริการชุมชน

(4) ฝ่ายการสอนที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี

การที่จะให้อาจารย์ได้ทำงานเป็นสัดส่วนหัดเทียมกันนั้น คณะศึกษาศาสตร์อาจจะคำนวณหาปริมาณงานเฉลี่ยไว้ว่าอาจารย์แต่ละคนจะต้องทำงานคนละเท่าใด เพื่อให้อาจารย์ทุกคนได้ทำงานได้ไม่น้อยกว่าปริมาณงานที่ได้เฉลี่ยไว้แล้ว

2. การพิจารณาผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ การพิจารณาผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ตามรูปแบบการบริหารงานแบบนี้ อาจจะทำได้ดังนี้คือ

(1) ให้รองคณบดีแต่ละฝ่ายเสนอผลการปฏิบัติงานของอาจารย์แต่ละคน ที่ได้มีส่วนร่วมในฝ่ายที่รองคณบดีฝ่ายนั้น ๆ รับผิดชอบอยู่

(2) ให้อาจารย์ทุกคนเสนอผลงานของตนที่ได้ปฏิบัติไว้ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ

อนึ่ง ถ้าหากจะนำเอาผลการปฏิบัติงานไปประกอบในการพิจารณาความดีความชอบแล้ว ทางคณบดีอาจจะแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาผลการปฏิบัติงานของอาจารย์อีกทางหนึ่งด้วย เพื่อให้ผลการพิจารณาความดีความชอบนั้น มีความยุติธรรมให้มากที่สุด

3. การจัดกลุ่มอาจารย์ เพื่อเป็นการสะดวกในการดำเนินงานทางด้านวิชาการตามรูปแบบของการบริหารงานในลักษณะใหม่แบบไม่มีภาควิชาทางคณะศึกษาศาสตร์อาจจะแบ่งอาจารย์ออกเป็นสายวิชาต่าง ๆ ดังนี้

1. วิชาที่เป็นพื้นฐานร่วมกัน

ประวัติการศึกษา, ปรัชญาการศึกษา, สังคมวิทยาการศึกษา, จิตวิทยาการศึกษา, สถิติและการวิจัยทางการศึกษา, หลักสูตรและการสอนทั่วไป, การบริหารและการนิเทศการศึกษา, เทคโนโลยี่ทางการศึกษา, การสร้างข้อทดสอบและการประเมินผล, การแนะแนวการศึกษา, ฯลฯ

2. ระเบียบวิธีสอนวิชาเฉพาะ

ระเบียบวิธีสอนวิชาคณิตศาสตร์, ระเบียบวิธีสอนวิชาวิทยาศาสตร์, ระเบียบวิธีสอนวิชาภาษาไทย, ระเบียบวิธีสอนวิชาภาษาต่างประเทศ, ระเบียบวิธีสอนวิชาสังคมศึกษา, ระเบียบวิธีสอนวิชาศิลปศึกษา, ระเบียบวิธีสอนวิชาเกษตรกรรมศิลป์, ระเบียบวิธีสอนวิชาธุรกิจศิลป์, ระเบียบวิธีสอนวิชาคหกรรมศิลป์, ระเบียบวิธีสอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์, ระเบียบวิธีสอนวิชาพลศึกษา, ระเบียบวิธีสอนวิชาสุขศึกษา, ฯลฯ

การแบ่งกลุ่มอาจารย์ จะทำได้โดยการให้อาจารย์สมัครสอน หรือแสดงความสนใจที่จะปฏิบัติงานในสายวิชาต่าง ๆ คนละ 2 สายวิชา และอย่างมากไม่เกิน 3 สายวิชา ดังแสดงไว้ในภาพ

การจัดแบ่งกลุ่มอาจารย์ตามความถนัดหรือความสนใจ				
กลุ่มอาจารย์แยกตามสายวิชา				
สายวิชา ก	สายวิชา ข	สายวิชา ค	ฯลฯ	สายวิชา ฉ
ก	ก	—		ก
ข	—	ข		—
—	—	ก		ค
ง	ง	ง		—
จ	—	—		จ
ฯลฯ	ฯลฯ	ฯลฯ		ฯลฯ

4. การพัฒนาอาจารย์ อาจารย์เป็นกำลังสำคัญยิ่งในการดำเนินงานของคณะศึกษาศาสตร์ การที่จะพัฒนาอาจารย์ให้ได้ผล จำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงความขาดแคลนอาจารย์ในแต่ละสายวิชาเป็นหลัก สายวิชาใดที่มีอาจารย์ไม่เพียงพอก็เร่งดำเนินการพัฒนาอาจารย์ที่มีอยู่แล้วหรือบรรจุอาจารย์ใหม่ให้ตรงกับสายวิชานั้น ๆ ในขณะเดียวกัน ควรเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้เลือกสอนหรือเปลี่ยนสายวิชาเป็นสายวิชาอื่นได้ ถ้าอาจารย์ผู้นั้นจะสามารถสอนหรือปฏิบัติงานในสายวิชาใหม่อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งกว่างานเก่าที่เคยปฏิบัติมา

เอกสารอ้างอิง

1. รายงานการประชุม คณบดีคณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ทั่วประเทศ ครั้งที่ 2 ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 12-16 ธันวาคม, 2519

2. รายงานการประชุมคณบดี คณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ทั่วประเทศ ครั้งที่ 3 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 24-29 กรกฎาคม, 2520

3. สุวัฒน์ นิยมค้า : **การจัดแบ่งภาควิชาของคณะศึกษาศาสตร์** (เอกสารประกอบการสัมมนา) เสนอต่อที่ประชุมสัมมนา คณบดีศึกษาศาสตร์ ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 14 สิงหาคม, 2519